

## 1. Kaupunginvaltuusto

rallaan, jollei sitä sanota irti kunnan puolesta kolmea (3) kuukautta ennen ja Lastenlinnan puolesta kahta (2) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

6) Jos Lastenlinna siirtyy kuntainliiton hallintaan, johtokunnalla on oikeus irtisanoa sopimus päättyväksi sinä päivänä, jolloin siirtyminen tapahtuu (7.9. 603 §).

## 4. Sosiaaliset tehtävät

### *Huoltotoimi*

*Huoltolautakunnan ja sen alaisten laitosten viranhaltijain palkkojen ja virkojen järjestelyt, ks. kunn. as. kok. n:o 196.*

*Asumistukea koskevat asiat.* Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa väliaikaisen asumistuen suorittamisesta vanhuksille annettujen yleisohjeiden muuttamisesta v. 1964 tekemänsä päätöksen II 1) kohdan ja v. 1963 vahvistamiensa yleisohjeiden II 4) kohdan 1.1.1967 lukien. Muutokset koskivat suoritettavan asumistuen suuruutta ja sen myöntämisen edellytysten toteamista (14.12. 911 §).

Vt Ehrnrooth ym. olivat asiaa koskevassa aloitteessaan huomauttaneet, että asumistuen saamisen ulkopuolelle olivat kokonaan jääneet mm. ne henkilöt, jotka nauttivat kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Näitä oli Helsingissä n. 3 500. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta viitanut edellä mainittujen ohjeiden muuttamisesta tehtyyn päätökseen sekä huoltolautakunnan ja vanhusten asuntokomitean asiasta antamiin lausuntoihin. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi (14.12. 915 §).

*Huoltoavun takaisin perimisen lopettamista tai rajoittamista* koskevassa aloitteessaan vt Myllymäki ym. olivat huomauttaneet, että huoltoavun tarpeen aiheuttavat usein mm. heikot työnsaantimahdollisuudet, varsinkin vanhempien naisten osalta, sekä pienet palkat. Huoltoapua tarvitaan siis useimmiten yhteiskunnallisten olosuhteiden takia eikä yksilön itse aiheuttaman syyn vuoksi. Korkeat verot ja elinkustannukset

esim. aiheuttavat usein sen, että lasten on vaikea huolehtia vanhempiensa elättämisestä. Tämän vuoksi olisi jo yhteiskuntaa rakentaneet ja sille kymmeniä vuosia veroja maksaneet vanhuksat huolehdittava yhteiskunnan toimesta. Huoltoavun takaisin perimisestä olisi luovuttava tai lakia muutettava ainakin siten, että periminen rajoitettaisiin koskemaan vain poikkeustapauksia. Asiasta olisi kiireesti tehtävä esitys Kaupunkiliitolle. Huoltolautakunta oli lausunnossaan viitanut v. 1956 annetun huoltoapulain 3—5, 28, 33 ja 34 §:iin, joissa oli tarkat määräykset huoltoavun takaisin perimisestä. Lautakunta oli todennut, ettei huoltoavun takaisin perimiskysymys ollut yksiselitteinen ja ettei takaisin perimisestä voitaisi kokonaan luopua, koska oli myös olemassa huolimattomia ja välinpitämättömiä perheen huoltajia, joiden kohdalla perimistä oli pidettävä kasvatukseen. Myöskään ei ollut aihetta lopettaa takaisin perimistä vanhusten osalta, sillä kotonneiden kansaneläkemaksujen ansiosta he voivat itse suorittaa huoltolaitoksissa perittävät alhaiset hoitomaksut. Tällöinkään ei ole syytä luopua korvauksen perimisestä, koska muutoin kertyneet säästöt aikanaan siirtyisivät perintönä omaisille. Huoltojaosto sekä -toimistot olivat yleensä pyrkineet mahdollisuksiensa mukaan rajoittamaan takaisin perimistä ja korvauksen periminen toteutettiin useimmiten vasta huollettavan kuoltua. Tällöin huomattava osa velkomisista kohdistetaan huollettavan mahdollisesti jättämään omaisuuteen. Kertomusvuoden elokuussa oli huoltoviraston asiamiesosastossa 25 806 velkomiskorttia. Luku oli v:n 1965 alusta lukien

lisääntynyt 789:llä. Kun huoltoapulain uusimisesta oli valmistunut komiteamietintö, jonka johdosta lähiaikoina tultaisiin tekemään esitys eduskunnalle, ei aloitteen lautakunnan mielestä tulisi antaa aihetta enempään toimenpiteisiin. Suomen Kaupunkiliitto piti korvausvelvollisuutta koskevia määräyksiä vanhentuneina. Huoltoapu olisi perittävä takaisin vain siinä tapauksessa, että avun saaja tai elatusvelvollinen ovat elämäntavoiltaan olleet epäsosiaalisia tai että he muuten ovat itse aiheuttaneet huoltoavun tarpeensa. Kunnalle olisi kuitenkin varattava mahdollisuus periä maksetut huoltoavut takaisin huollettavan jälkeen jättämästä kuolinpesästä. Lausuntojen jälkeen oli em. komitea jättänyt v. 1964 valtioneuvostolle uuden ehdotuksen lakiluonnoksineen. Näissä oli otettu huomioon annetuissa lausunnoissa esitettyjä näkökohdita. Sosiaaliministeriön tarkoitus oli kertomusvuoden syysistuntokauden aikana jättää eduskunnalle esitys uudeksi huoltoapulaiksi. Kaupunginvaltuusto katsoi em. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (2.11. 807 §).

*Vanhusten kerhotoiminnan ja ateriapalvelun järjestämisestä* tekemässään aloitteessa huomauttivat vt Paasivuori ym., että vanhusten lukumäärä tulee väestökokonaisuudessa jatkuvasti kasvamaan. Samassa suhteessa tulee myös laitoshoidon tarve lisääntymään. Kun laitoshoido on varsin kallista ja vanhuksset mieluummin asuisivat omassa kodissaan niin kauan kuin jaksavat, olisi syytä ryhtyä järjestämään heille ennalta ehkäisevää mielen-terveys- ja terveydenhoitotoimintaa mm. kerho- ja askartelutoiminnan muodossa siten, että siihen liittyisi myös ateriapalvelu. Tällaisen toiminnan järjestäminen tulisi todennäköisesti kaupungille huomattavasti halvemmaksi kuin kallis laitoshoido. Huoltolautakunnan ilmoituksen mukaan oli kaupunginhallituksen v. 1961 asettama työtupakomitea v. 1964 kaupunginhallitukselle jättämässään mietinnössä mm. ehdottanut toimenpiteitä askarruttamistoiminnan tehostamiseksi ja

päiväkotitoiminnan aloittamiseksi. Ensimmäinen tällainen keskus päiväkotiosastoinen oli kertomusvuoden alussa aloittanut toimintansa Riistavuoren vanhainkodin yhteydessä. Päiväkodissa oli 40 hoitopaikkaa 65 v täyttäneitä, lähinnä kansaneläkelain mukaista tukiosaa tai vanhuudentukea saavia ym. helsinkiläisiä varten. Päiväkodissa tarjotaan vanhuksille yksi ateria päivässä, minkä lisäksi tarjotaan kahvia. Vanhuksilla on myös tilaisuus saunassa käyntiin, kylpemiseen sekä askartelu- ja viihdytystoimintaan ym. Toistaiseksi ei hoidosta ole peritty maksua. Lisäksi on rakenteilla olevan Suursuon vanhainkodin yhteyteen suunniteltu vastaavanlainen päiväkoti. Vanhusten ajanviettoimintaa kehitettäessä tullaan ottamaan huomioon aloitteessa esitetyt näkökohdat. Työtupien harjoittaman askartelutoiminnan lisäksi harjoitavat sitä myös eräät vanhustenhuoltojärjestöt. Lisäksi oli kolmen kotiapu- ja neuvontatoimiston toimesta vanhuksille annetulla kotiaavulla varsin merkittävä vaikutus vanhusten terveyden ja mielen-terveyden lisäämiseen. Kaupunki tukee ko. toimistojen sekä vanhusten hyväksi yleensä toimivien järjestöjen toimintaa. Myöskin vanhusten lomavietto- ja kesävirikistystoimintaa varten on myönnetty määräraha. Lisäksi oli kaupunginhallitus v. 1965 asettanut komitean tutkimaan avohoidon tehostamista, sen kokonais- tarvetta ja järjestelyä. Kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta laajentamaan kaikkiin vanhuksiin kohdistuvaa ajanvietto- ym. toimintaa tutkimalla kiireellisesti mahdollisuudet päivisin vapaina olevien huoneistojen osoittamiseksi vanhusten päiväkerhojen käyttöön, huolehtimalla vanhusten kerho-ohjaajien kouluttamisesta ja ryhtymällä mahdollisimman pian kokeilemaan ateriapalvelun järjestämistä vanhuksille (28.9. 692 §).

*Vanhusten sähkömaksujen suorittamisesta kaupungin varoista* tekemässään aloitteessa olivat vt Ruohonen ym. ehdottaneet, että Helsinki seuraisi Kemin kaupungin esimerkkiä siten, että kaupungin varoista korvattai-

## 1. Kaupunginvaltuusto

siin sähkölaitokselle niiden vanhusten sähkölaskuista, jotka saavat ns. tukieläkettä, sähkölaitoksen vuosittain perimät kiinteät maksut. Kansaneläkelaitoksen ilmoituksen mukaan on Helsingissä n. 23 500 kansaneläkkeen tukiosaa saavaa vanhusta. Näistä ehkä n. 15 000 on merkitty sähkönkuluttajaksi. Sähkölaitoksella ei kuitenkaan ole mahdollisuuksia selvittää, kuinka moni on merkitty sähkönkuluttajaksi. Sosiaalisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden ja sähkönkuluttajien samaistamisessa esiintyvien käytännöllisten vaikeuksien vuoksi ei lautakunta puoltanut aloitteen toteuttamista. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (20.4. 324 §).

*Kustaankartanon vanhainkoti.* Kaupunginvaltuusto päätti siirtää v:n 1963 määrärahas-ta säästyneet 110 253 mk käytettäväksi röntgenkoneen ja siihen liittyvien laitteiden hankkimista varten vanhainkotiin (26.1. 98 §).

Seinäkelloa koskeva testamenttilahjoitus, ks. s. 36.

*Vanhusten asuntolat ja asuintalot.* Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin 400-vuotiskotisäätiön puoltamat Arkkitehtitoimisto Markus Tavion laatimat Pohjois-Haagan vanhusten asuntolan luonnospiirustukset (23.3. 252 §).

Samaten kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Arkkitehtitoimisto Lauri Silvennoisen laatimat Pihlajamäen vanhusten asuintalon luonnospiirustukset (9.3. 213 §).

*Tervalammen työlaitos.* Merkittiin tiedoksi sosiaaliministeriön ilmoitus, ettei sillä ollut huomauttamista työlaitoksen uuden osastorakennuksen rakentamisen sekä vanhan osastorakennuksen ja ruokalarakennuksen laajentamista koskevien luonnospiirustusten hyväksymisen suhteen (19.10. 732 §).

Huoltolautakunnalle myönnettiin oikeus vuokrata Vihdinseudun Osuusliikkeelle Tervalammen kylässä, Tervalammen työlaitoksen alueella sijaitsevasta Eriksberg-nimisestä tilasta RN:o 3<sup>31</sup> tontiksi n:o 2 merkitty, n. 1 000 m<sup>2</sup>:n suuruinen maa-alue edelleen

10 v:n ajaksi 1.1.1967 lukien muutoin 2.3. 1937 tehdyn vuokrasopimuksen mukaisin ehdoin, paitsi että vuokrasopimuksen 2 § muutetaan seuraavaksi: Perusvuokra on 250 mk vuodelta ja se sidotaan viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100». Kultakin vuodelta suoritettava vuokra korotetaan tai alennetaan niin monella täydellä 10 %:lla perusvuokrasta kuin edellisen kalenterivuoden keskimääräinen elinkustannusindeksi on täysinä 10 %:na perusindeksiä suurempi tai pienempi. Vuokramaksu on suoritettava kultakin alkavalta kalenterivuodelta sen vuoden tammikuun aikana Tervalammen työlaitokselle. Ellei vuokramaksua erääntymispäivänä suoriteta, vuokramies on velvollinen maksamaan erääntymispäivästä maksupäivään saakka 8 %:n koron ja lisäksi 20 mk:n suuruisen perimispalkkion (28.9. 683 §).

*Avustukset.* Kaupunginvaltuusto päätti myöntää Sailors Home -säätiölle 15 000 mk:n suuruisen avustuksen säätiön merimieskoti-toiminnan harjoittamisesta v. 1964 aiheutuneen tappion osittaiseksi peittämiseksi (9.2. 124 §).

## *Lastensuojelutoimi*

*Lastenhuoltolaitosten hoitomaksujen korottaminen.* Sosiaaliministeriö oli ilmoittanut, että huoltolaitosten ylläpitokustannusten nousun vuoksi olisi mahdollista, että sellaiset uudet hoitomaksutaksat voitaisiin hyväksyä, jotka merkitsivät n. 15 %:n korotusta entisiin taksoihin verraten. Samalla oli todettu huoltoapulain 31 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kunnallisten huolto- ja sairaanhoitolaitosten hoitopäivämaksuissa olevan varsin huomattavia eroja. Ministeriö piti suotavana, että taksat yhtenäistettäisiin siten, että alimmaksi valtuuston päättämäksi ja ministeriön toimesta vahvistettavaksi taksaksi tulisi 4 mk ja korkeimmaksi 6 mk hoitovuorokaudelta. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä lastensuojelulautakunnan alaisissa lasten- ja nuori-

sonhuoltolaitoksissa annetusta hoidosta hoitovuorokaudelta perittävät korvaukset seuraavasti: nuorisokodeissa peritään korvausta 5 mk hoitovuorokaudelta, Herttoniemen vastaanottokodissa 5.50 mk ja muissa lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa 6 mk hoitovuorokaudelta. Kaupunginhallitus oikeutettiin määräämään uuden hoitomaksutaksan voimaantuloaika. Päätös alistettiin sosiaaliministeriön vahvistettavaksi (2.11. 794 §, kunn. as. ksk. n:o 173).

*Vajaamielisten päivähuoltoloiden johtajanpalkkioiden tarkistaminen.* Kaupunginvaltuusto päätti, että lastensuojelulautakunnan alaisissa vajaamielislaitoksiksi hyväksytyissä, vähintään kaksi kokopäiväosastoa käsittävässä päivähuoltoloissa saadaan suorittaa niiden johtajille kertomusvuoden alusta lukien johtajanpalkkiona 23 mk/kk sekä, jos osastoja on useampia kuin 3, neljänestä ja jokaisesta sitä seuraavasta lisäosastosta 3.20 mk/kk edellyttäen, että mainituissa osastoissa on keskimäärin vähintään 10 huollettavaa. Palkkiota ei kuitenkaan suoriteta johtajalle, joka ei suorita osastotyötä (9.3. 214 §).

*Huollettavien vajaamielisten ja leikki-ikäisten lasten hampaiden hoito.* Kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan aloittamaan lastenhuoltolaitoksissa huollettavina olevien vajaamielisten ja leikki-ikäisten lasten samoin kuin avohuollossa olevien vajaamielisten huollettavien hampaiden hoitotoiminnan Sofianlehdon vastaanottokodissa lautakunnan esittämällä tavalla (28.9. 680 §).

*Sofianlehdon vastaanottokoti.* Kaupunginvaltuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan ylittämään kertomusvuoden talousarvioon uusia lastensuojelutoimen rakennuksia varten merkittyä määrärahaa enintään 118 200 mk:lla Sofianlehdon vastaanottokodin A-rakennuksen peruskorjaus- ja muutostyön yhteydessä suoritettavista lisätöistä, valaisimien ja verhotankojen hankkimisesta sekä aidan rakentamisesta urheilukentän

kohdalla aiheutuneiden lisäkustannusten suorittamista varten (23.3. 254 §).

*Metsäkummun hoitokoti.* Kaupunginhallituksen v. 1962 asettama lastenkotien sijoituskomitea oli todennut, että Metsäkummun hoitokoti oli rakennusten huonon kunnan vuoksi ensitilassa rakennettava uudelleen. Tämän vuoksi kaupunginhallitus oli v. 1964 varannut tarkoitusta varten Oulunkylän korttelin n:o 28064 tontit n:o 4 ja 5. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talorakennusosaston laatimat hoitokodin luonnospiirustukset (22.6. 534 §).

*Taivallahden nuorisokodin ja Päivähuoltola Tyynelän toiminnan laajentaminen.* Kaupunginvaltuusto oli v. 1961 oikeuttanut kiinteistölautakunnan ostamaan 13. kaupunginosan korttelissa n:o 433 sijaitsevan tontin n:o 27 (Väinämöisenkatu 27) ja sillä olevat rakennukset kaupungin omistukseen. Rakennuksesta luovutettiin Taivallahden nuorisokodin käyttöön 401 m<sup>2</sup> ja vajaamielislaitoksena toimivan Päivähuoltola Tyynelän käyttöön 349 m<sup>2</sup> sekä kaupunginarkiston käyttöön 271 m<sup>2</sup>. Huonetilojen vapauduttua kaupunginarkiston käytöstä oli suoritettu tutkimus niiden kunnostamisesta joko vajaamielisten työosaston tarpeisiin tai Taivallahden nuorisokodin laajentamiseen. Talorakennusosaston suorittaman tutkimuksen perusteella oli myöhemmin todettu, ettei taloon voida sijoittaa vajaamielisten työosastoja, minkä vuoksi oli laadittu suunnitelma em. huonetilojen käyttämisestä Taivallahden nuorisokodin ja Päivähuoltola Tyynelän toiminnan laajentamiseen. Kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan laajentamaan 1.9. lukien Päivähuoltola Tyynelän 68 hoitopaikkaa käsittäväksi vajaamielisten päivähuoltolaitokseksi ja Taivallahden nuorisokodin 28 hoitopaikkaa käsittäväksi nuorisokodiksi. Talossa suoritettavien tarpeellisten muutos- ja korjaustöiden suorittamista varten myönnettiin 80 600 mk (6.4. 282 §).

*Siltavuoren nuorisokoti.* Kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan perus-

## 1. Kaupunginvaltuusto

tamaan talosta Liisankatu 27 vuokrattavaan huoneistoon 12 hoitopaikkaa käsittävän tyttöjen nuorisokodin 1.6. lukien. Samalla kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta kiireellisesti tutkimaan kaupungin todellista nuorisokotitarvetta ja ryhtymään asian vaatimiin tarpeellisiin toimenpiteisiin (23.2. 176 §).

*Päivölään lastenkodin* vedensaannin parantamisesta aiheutuneiden kustannusten suorittamista varten kaupunginvaltuusto myönsi 23 300 mk (7.9. 629 §).

*Usvatien nuorisokoti.* Lastensuojelulautakunnalle myönnettiin oikeus perustaa talosta Usvatie 3 F lautakunnan käyttöön varattuihin huonetiloihin 14 hoitopaikkaa käsittävä nuorisokoti poikia varten 1.7. lukien (8.6. 457 §).

*Riihenkulman lastenkodin perustaminen, Malmin lastenkodin toiminnan muuttaminen ja Kullatorpan lastenkodin lakkauttaminen.* Kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan aloittamaan v. 1965 perustettavaksi päätetyn, 32 hoitopaikkaa käsittävän Riihenkulman lastenkodin toiminnan 1.2. 1967 lukien ja samassa yhteydessä muuttamaan Malmin lastenkodin toimintaa sekä lakkauttamaan Kullatorpan lastenkodin toiminnan lastensuojelulautakunnan esittämällä tavalla. Riihenkulman lastenkodissa annettusta hoidosta perittävän korvauksen enimmäismääräksi vahvistettiin 6 mk hoitovuorokaudelta. Hoitomaksutaksaa alistettiin sosiaaliministeriön vahvistettavaksi (30.11. 865 §).

*Solakallion erityiskoulu.* Kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan muuttamaan Käpylän koulu- ja työkeskuksen kouluosaston 8 luokkaa ja 80 oppilaspaikkaa käsittäväksi Solakallion erityiskoulu -nimiseksi vajaanmielisten päivähuoltolaksi kaupunginhallituksen määräämästä ajankohdasta lukien. Samalla hyväksyttiin arkkitehtien Aili ja Niilo Pulkan laatimat vajaanmieliskoulun luonnospiirustukset rakennusselityksineen. Toiminnan laajentamista koskeva pää-

tös alistettiin sosiaaliministeriön hyväksyttäväksi (25.5. 386 §).

*Vajaanmielisten keskuslaitoksen rakentamishjelman hyväksyminen.* Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti

1) kumota v. 1963 (ks. s. 33) tekemänsä päätöksen vajaanmielisten keskuslaitoksen osasto-, huonetoila- ja rakentamishjelman hyväksymisestä,

2) hyväksyä Gillobackakomitean mietinnön ja lastensuojelulautakunnan asiasta antaman lausunnon alustavaksi ohjeeksi vajaanmielisten keskuslaitoksen osastoja, huoneitoja sekä rakennuksia suunniteltaessa,

3) oikeuttaa kaupunginhallituksen panemaan toimeen arkkitehtikilpailun vajaanmielisten keskuslaitoksen suunnittelemisesta ja

4) oikeuttaa yleisten töiden lautakunnan, mikäli kilpailu järjestetään, käyttämään v:n 1963 talousarvioon tilille vajaanmielisten keskuslaitos, Kirkkonummi, merkitystä määrärahasta säästyneet 6 732 mk sekä v:n 1964 talousarvioon vajaanmielisten keskuslaitoksen rakentamiseen merkityn 100 000 mk:n suuruisen määrärahan ko. kilpailusta aiheutuvien kustannusten osittaiseen peittämiseen (2.11. 795 §).

Vt Melin ym. esittivät aloitteessaan, että vajaanmielisten keskuslaitosta varten varattaisiin tarvittava alue ja että laitoksen rakentamiseen liittyviä toimenpiteitä kiirehdyttäisiin. Hoitopaikkaa odottavia kaupungin alueella asuvia vajaanmielisiä oli yli 400, joista n. 160 lastenhuoltolaitoksissa sekä yli 200 sairaaloissa ja parantoloissa ympäri maata. Vajaanmielisten sijoittaminen sairaaloihin ja lastenhuoltolaitoksiin estää ja vaikeuttaa mielisairaiden samoin kuin lasten hoitoa. Kun jo v. 1961 oli päätetty periaatteessa hyväksyä suunnitelma kaupungin oman vajaanmielisten keskuslaitoksen perustamisesta ja kun kaupunginvaltuusto v. 1963 hyväksyi alustavasti ohjeeksi vajaanmielisten keskuslaitoksen suunnittelua varten asetetun vajaanmielistoimikunnan esittämän yksityiskohtaisen ehdo-

tuksen yli 500 hoitopaikkaa käsittävän keskuslaitoksen osasto-, huone- ja rakentamishjelmaksi sekä kun valtio vajaamielislain nojalla vastaa 2/3 laitoksen perustamiskustannuksista, on oikeutettua vaatia, että kaupunginhallitus kiireellisesti varaisi sopivan alueen ko. keskuslaitosta varten. Kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan oli kaupungin eri viranomaisten suorittamien tutkimusten perusteella todettu Kirkkonummen kunnassa oleva Gillobackan tila sopivaksi vajaamieliskeskuslaitosta varten. Kirkkonummen kunnanhallitus päätti 7.2. suostua siihen, että laitos rakennetaan ko. tilalle sekä siihen, että keskuslaitos voidaan liittää kunnan vastedes rakennettavaan vesi- ja viemäriverkkoon. Tämän jälkeen kaupunginhallitus päätti alustavasti varata mainitun Gillobacka RN:o 1<sup>5</sup>-nimisen tilan vajaamieliskeskuslaitoksen rakentamista varten sekä teki sosiaaliministeriölle esityksen perustamisluvan saamiseksi. Tämän lisäksi oli vielä ryhdytty muihin laitoksen rakentamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (23.3. 258 §).

### *Lastentarhat*

*Eräiden uusien lastentarhojen ja -seimien toiminnan aloittaminen.* Kaupunginvaltuusto oikeutti lastentarhain lautakunnan aloittamaan Myllypuron, Suursuon ja Kulosaaren lastentarhojen ja -seimien toiminnan 1.9. lukien, Puotilan lastentarhan ja -seimen toiminnan 1.1.1967 lukien sekä Pihlajamäen lastentarhan ja -seimen toiminnan 1.3.1967 lukien (4.5. 354 §). Mainittuihin laitoksiin perustetut virat, ks. kunn. as. kok. n:o 196.

Edelleen kaupunginvaltuusto oikeutti lautakunnan perustamaan 1.1.1967 lukien talosta Kulosaarentie 4—6 kansakoulujen käytöstä vapautuneisiin huonetiloihin yhden kokopäiväosaston ja yhden puolipäiväosaston käsittävän ruotsinkielisen lastentarhan siten,

että tähän lastentarhaan siirrettäisiin Meripirtin lastentarhan yhden kokopäiväosaston virat sekä Pirkkolan lastentarhasta eräitä virkoja. Edelleen kaupunginvaltuusto oikeutti lautakunnan muuttamaan Katajanokan ja Pitäjänmäen lastentarhat samoin kuin Ebeneserin lastentarhan mainitusta ajankohdasta lukien kokonaisuudessaan suomenkielisiksi lastentarhoiksi (14.12. 913 §).

*Työssä olevien äitien lasten hoidon järjestämisestä* koskevassa aloitteessaan olivat vt Hakulinen ym. huomauttaneet, että kaupungin yhä kohoava vuokrataso pakottaa myöskin äidit hakeutumaan ansiotyöhön. Tilanne on vaikea varsinkin nuorten avioparien osalta, koska lasten päivähoiton järjestäminen tuottaa hankaluuksia. Kaupungin lastentarhoissa ja -seimissä on tällä hetkellä n. 4 400 paikan vajaus. Äidit joutuvat tämän vuoksi turvautumaan yksityisten hoitajien apuun, jotka perivät n. 120—150 mk:n suuruisen hoitomaksun kuukaudessa, hoidettavien lasten lukumäärän noustessa usein kymmeneen. Tällaisten hoitajien pätevyyttä ja heidän antamaansa hoitoa ei kukaan tarkkaile. Koska lastentarhoja ei voida rakentaa tarvetta tyydyttävästi, olisi kaupungin toimesta ryhdyttävä järjestämään hoitomahdollisuuksia yksityisten luona, jolloin yksityinen lastenhoito tulisi tarkkailun alaiseksi ja hoitomaksut kohtuullisemmiksi. Aloitteentekijät esittivät, että kaupunginhallituksen toimesta suoritettaisiin kiireellisesti selvitys siitä, miten työssä käyvien äitien lasten hoito on järjestetty ja minkälaisia mahdollisuuksia olisi kaupungin toimesta järjestää lastenhoitoa yksityisten hoitajien luona lastentarhojen ja seimien lisäksi. Kaupunginvaltuusto oli v. 1948 antanut lastensuojelulautakunnan tehtäväksi väliaikaisesti järjestää lasten sijoittamista päivähoitoon sopiviksi katsoittuihin koteihin. Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat olivat hyväksyneet kodit ja valvoneet niitä. Tällaisia koteja oli aluksi ollut 30, mutta kilpailu perhepäiväkotipaikoista oli niin ankara, että kodit vähitellen luopuivat yhteistoimin-

## 1. Kaupunginvaltuusto

nasta lastensuojeluviranomaisten kanssa. Lisäksi hoitajat havaitsivat, ettei lastensuojeluviranomaisilla ollut lakiin perustuvaa oikeutta puuttua ko. toimintaan. Nykyään tarkastetaan viraston toimesta vain sellaiset uudet perhepäiväkodit, joissa on hoidettavana vähintään 5 lasta, jos niistä on ilmoitettu virastoon. Lisäksi tutkitaan kodeissa ilmenevät epäkohdat, jos niistä tehdään ilmoitus. Valmisteltavana olevan uuden lastensuojelulain mukaan tullaan lasten päivähoito saattamaan kunnallisten viranomaisten valvontaan. Tämän toimenpiteen avulla ei kuitenkaan voitane kokonaan ehkäistä vanhempien ja hoitokotien välisiä yksityisiä sopimuksia. Lautakunnan mielestä olisi perhepäivähoitoa koskevat kysymykset perusteellisesti selvitettä-

vä. Tämän tulisi kuitenkin tapahtua vasta uuden lastensuojelulain vahvistamisen jälkeen. Kaupunginvaltuusto päätti todeten, että kaupungin alueellisesti laajetessa ja sen asukasluvun kasvaessa on lasten päivähoitokysymyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen muodostunut Helsingissä polttavaksi ja kiireelliseksi sosiaalisesti kysymyksen ja että erityisesti nuorten avioparien ja yksinäisten äitien kohdalla on lasten päivähoitomahdollisuuksien järjestäminen suoranainen ansiotyössä käymisen edellytys, edellyttää kaupunginhallituksen ryhtyvän kiireellisesti toimenpiteisiin lasten päivähoitokysymyksen selvittämiseksi ja havaittujen epäkohtien poistamiseksi (25.5. 403 §).

## 5. Opetus- ja sivistystoiminta koskevat asiat

### *Kansakoulutoimi*

*Kolmannen vuosiluokan perustaminen suomenkielisten kansakoulujen kansalaiskouluun.* Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli todennut, että oppivelvollisuutensa suorittaneet 14—15-vuotiaat tytöt ja pojat, jotka eivät ikänsä puolesta vielä päässeet ammattioppilaitoksiin eivätkä elinkeinoelämän palvelukseen, olivat vaarassa tottua joutilaisuuteen ja ehkä joutua huonoon seuraan. Tämän estämiseksi johtokunta esitti, että suomenkielisiin kansakouluihin perustettaisiin kokeilutarkoituksessa enintään neljän oppilasluokan laajuinen vapaaehtoinen kolmas vuosiluokka, jonka opetussuunnitelmasta päätettäisiin luokan tultua perustetuksi kansakoululainsäädännön mukaisessa järjestyksessä. Ammattioppilaitosten johtokunta ei puoltanut mainittujen luokkien perustamista, koska johtokunta uskoi toimenpiteen vähentävän ammattikouluihin pyrkijöiden määrää. Kansalaiskoulun toisen luokan oppilaille oli mahdollisuus päästä välittömästi jatkamaan

koulunkäyntiään ammattikoulussa, jos he sen vuoden aikana täyttäisivät 15 v. Mikäli kolmannen luokan perustamista kokeilumielessä kuitenkin pidettäisiin tärkeänä, olisi opetusohjelmassa pääpaino pantava yleissivistäviin aineisiin eikä ammattiin tähtäävään opetukseen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan käsityksen mukaan oli asiaa tarkasteltava sen pienehkön nuorisoryhmän kannalta, joka ammatinvalinnan ohjauksen piiritoimiston ilmoituksen mukaan oli työttömänä kansalaiskoulun päätettyään. Näiden työelämään sijoittamattomien henkilöiden luku Helsingissä oli n. 90—110 henkilöä ikäluokkaa kohti. Huomattavalle osalle heistä ei kypsymättömyyden vuoksi ollut voitu osoittaa työpaikkaa taahi he eivät sopeutumattomuutensa vuoksi pysyneet työpaikoissaan. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan perustamaan 1.8.1967 lukien enintään neljän oppilasluokan laajuisen kansalaiskoulun vapaaehtoisen kolmannen vuosiluokan. Kaupunginhallitusta kehoitettiin asettamaan so-